

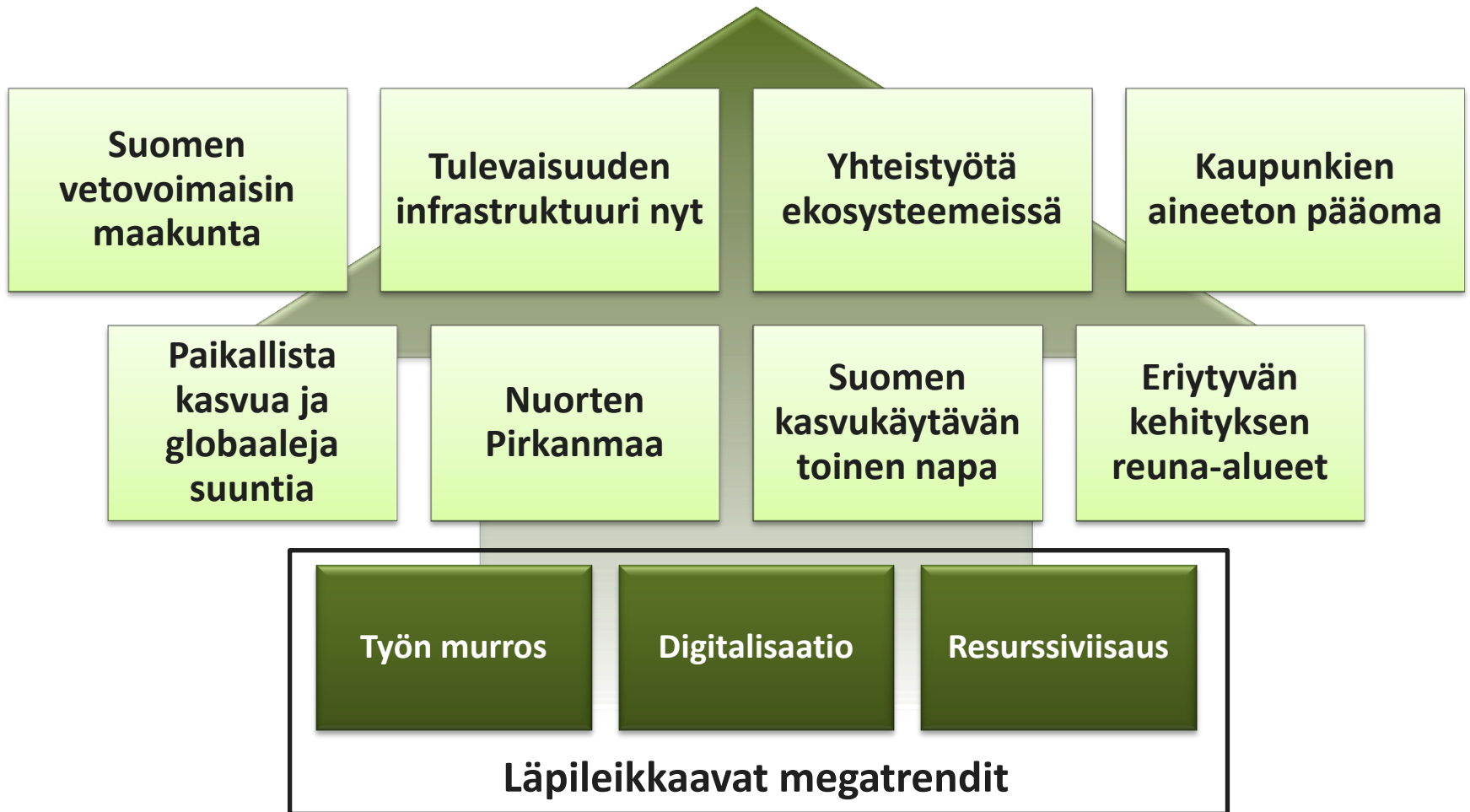
Pirkanmaan maakunnan tulevaisuustarkastelu Loppuraportin lyhennelmä

19.5.2017
BroadScope Oy

Johtopäätökset

1. Pirkanmaan tulevaisuuteen vaikuttaa useita positiivisia kehityssuuntia. Maakuntaohjelman laatimisessa tärkeintä on hyödyntää näiden mahdollisuuksia maksimaalisesti ja kanavoida niiden vaikutusta maakunnan kehitykselle parhaalla tavalla.
2. Pirkanmaan maakunta on laaja, ja samat ilmiöt vaikuttavat eri puolilla maakuntaa ja toimialoja eri tavoilla ja voimakkuuksilla. Ilmiön erilaiset ja ristiriitaisetkin vaikutukset tulee tunnistaa tarkempia tavoitteita laadittaessa.
3. Positiivisten ajureiden ohella maakuntaan vaikuttaa myös sitä haastavia ilmiöitä. Erityisesti riskejä liittyy sosiaaliseen ja maantieteelliseen eriarvoistumiseen. On keskeistä huomata ilmiöiden kuten väestön keskittymisen, digitalisaation ja työn murroksen olevan sekä mahdollisuuksia että riskejä. Näihin tulee reagoida yhtä lailla hyötyjä vahvistamalla kuin uhkia ehkäisemälläkin.
4. Priorisoitujen ilmiöiden yhteisvaikutuksesta on johdettavissa maakunnalle yksi tavoite, jonka aikaansaaminen luo koko maakuntaan ulottuvaa positiivista kierrettä, ja yksi haaste jonka ohittaminen heijastuu koko maakunnan kehityksen haitallisesti.
 - Osaamiseen perustuvaa kansainvälistä kasvuliiketoimintaa luomalla ja tukemalla sekä hyödynnetään Pirkanmaan merkittävimpiä mahdollisuuksia että ratkaistaan näihin kiinnittyviä kehittämistarpeita. Tampereen korkeakoulukeskittymän rooli osaamisalustana korostuu mahdollisuuden hyödyntämisessä.
 - Nuorten koulutus- ja työllistymishaasteiden ohittaminen luo maakunnalle kymmeniä vuosia kestävästä syrjäytymisen kasautuvaa rasitetta. Ongelmien ratkaiseminen muuttuu jatkuvasti vaikeammaksi, koska syrjäytymiskehitys etäännyttää maakuntaa myös sen positiivisten mahdollisuuksien täydestä hyödyntämisestä.
5. Tulevaisuustarkastelun ilmiöanalyysi nostaa esiin ensisijaisesti ilmiöiden toisistaan erillisiä vaikutuksia, eikä analyysissa voida tyhjentävästi käsitellä niiden keskinäisriippuvaisuutta. Tavoitteiden asettamisessa ilmiöistä kannattaa muodostaa tarkempia yhteisvaikutukset huomioivia tulkintoja, tai kiinnittää tavoitteita suoraan ilmiökuvausten taustalla oleviin yksittäisiin trendeihin tai kehityskulkuihin.

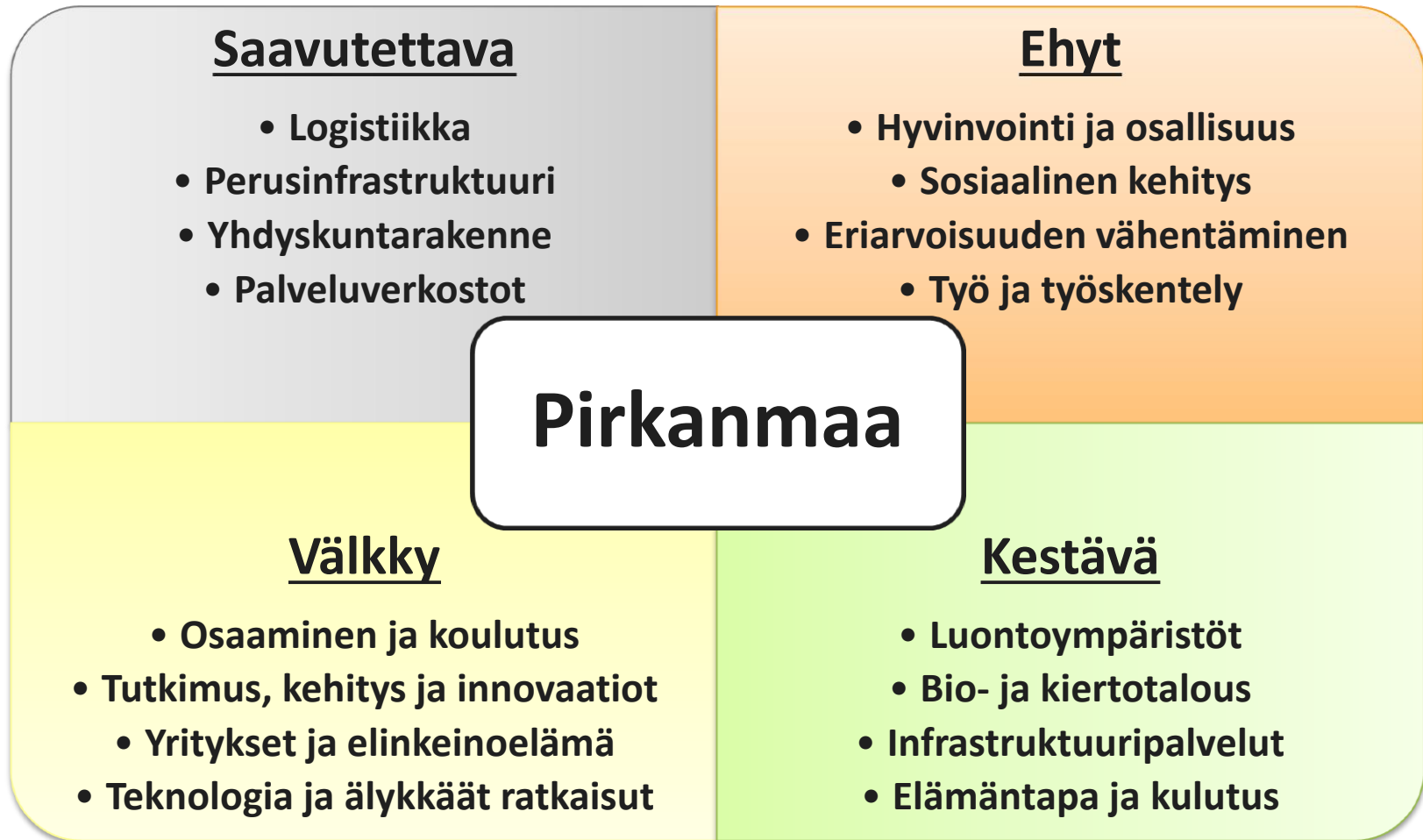
Tunnistettujen ilmiöteemojen otsikot

Työpajoissa priorisoidut ilmiöt

Tavoitekuvioiden käsittelemät teemat

Tavoitekuvien kiteytykset ja lopputyöpajan ehdotukset tavoitteiksi

Ehyt Pirkanmaa

”Tulevaisuuden Pirkanmaalla eheys syntyy kyvystä hyväksyä ja hyödyntää erilaisuutta”

1. Työn muutos ja uudenlaiset tavat tehdä töitä mahdollisuudeksi.
2. Osallisuudesta toimijuuteen. Mahdollistetaan ja tuetaan yksilöiden ja yhteisöjen aktiivinen toimijuus.
3. Toteutetaan ja tuetaan työllisyyden hoidon uusia paikallisia malleja ja kokeiluja.
4. Hyvinvoiva ihminen on luova, aktiivinen ja tuottava – tarjotaan ympäristöjä mielekkäälle tekemiselle.

Saavutettava Pirkanmaa

”Välkysti saavutettavaksi”

1. 100 Mt kaikille (tietoliikenneverkon ja digitaaliset palvelut mahdolliseksi)
2. Uusia palvelumalleja tavaroiden ja ihmisten kuljetuksiin (sujuvat matka- ja kuljetusketjut, matalan energian saavutettavuus, ekologisuus, maakunnan tunnettuus ja investointilogiikka, luonnon saavutettavuus)
3. Koko maakunta pysyy mukana palveluverkossa (vyöhykkeisyys, vaihtelevasti ja joustavasti järjestetyt palvelut ja toimintamallit)
4. Koulutus on saavutettavaa (huom! digitaalisuuden toteutuminen edellytyksenä)
5. Saavutettavuuden hierarkioiden mallintaminen (saavutettavuuden eri tavoitetasojen ja niiden keskinäisriippuvuuksien määrittely avaa em. tavoitteita)

Välkky Pirkanmaa

”Hyödynnetään kasvua kestävästi ja kanavoidaan se hyvinvoinniksi”

1. Yrittäjyyden nostaminen ja kannustaminen uudelle tasolle
2. Sote-uudistuksen, älyliikenteen (ylipäätään isojen haasteiden) hyödyntäminen kehittämisalustoina
3. Uuden yliopiston aktiiviset yhteydet ympäröivään toimijakenttään; ml. tutkimusinfra-avaaminen
4. Startupien kasvu- ja kansainvälistymisvalmiudet + niitä synnyttävä ja tukeva pääomittaja- ja kasvattajayhteisö Helsingin jälkeen Suomen parhaat
5. Ulkomaisen rahoituksen kanavointi alueen investointeihin ja kehittämiseen, yhteydet kv. arvoverkkoihin

Kestävä Pirkanmaa

”Ekosysteemimme mahdollistavat hyvinvoinnin ja kasvun kestävästi”

1. Uusi, kehittynyt osaaminen on jalostettu skaalatuviksi vientituotteiksi
2. Laadukas, monimuotoinen, terveellinen ja turvallinen elinympäristö antaa perustan elinvoiman ja hyvinvoinnin kasvulle
3. Resurssiviisaat toimintatavat ovat vakiintuneet kaikilla toimialoilla
4. Bio- ja kierto- ja hyvinvointitalous sekä uudet työnteon tavat verkostoivat maakunnan reuna- ja keskusalueen omat, erikoistuneet profiilit toisiinsa ja maakuntien yli.
5. Pirkanmaan ekosysteemit toimivat ennakoiden jaetun vision ja yhteisen resurssiviisaan tulevaisuuskuvan pohjalta

BroadScope
LÄPIMURTOJA AJATTELUSSA, TOIMINNASSA JA TULOKSISSA

Tavoitekuvat

Tavoitekuvat

Johdanto

- Pirkanmaan tulevaisuustyön tulokset ovat koottu neljäksi tavoitekuvaksi. Tavoitekuvat ovat samalla Pirkanmaan maakuntaohjelman painopistealueet: Pirkanmaan halutaan olevan sosiaalisesti ehyt, toimintatavoiltaan kestävä, osaamisen ja elinkeinoelämän suhteen välkky, sekä asukkaille ja yrityksille saavutettava. Tavoitekuvien nimet ovat samat kuin 2014 laaditussa maakuntaohjelmassa, mutta niiden sisältö on kokonaan päivitetty.
- Kuvaukset antavat tulkinnan siitä, miten Pirkanmaa toimii ja miltä Pirkanmaa näyttää, kun maakunta on toiminut tavoitteidensa mukaisesti. Tavoitekuvien tarkoituksena on tarjota tarinallinen, innostava kiteytys maakunnan onnistuneen kehittämisen tuloksista. Ne eivät ole ennustuksia tai todennäköisiä kehityskulkuja, vaan jokaisen tavoitekuvan toteutuminen vaatii maakunnan toimijoilta aktiivisia ponnisteluja.
- Painopisteet antavat maakunnan kehittämiselle yhteisen päämäärän ja avaavat Pirkanmaan mahdollisia tulevaisuuksia vaihtoehtoiksi, jotka ovat yhteistyöllä ja määrätietoisuudella saavutettavissa. Tavoitekuvat tarkennetaan maakuntaohjelmassa konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi, jotka ohjaavat maakunnan kehittämistä.

Ehyt Pirkanmaa

”Tulevaisuuden Pirkanmaalla eheys syntyy kyvystä hyväksyä ja hyödyntää erilaisuutta”

*Tulevaisuuden Pirkanmaan on hyvä paikka ihmisille asua, työskennellä, osallistua, käyttää palveluita ja olla yhdessä muiden kanssa. Toisin sanoen, Pirkanmaan halutaan olevan kaikille hyvä paikka elää. Kasvavana ja menestyvänä maakuntana Pirkanmaa tarjoaa tähän runsaasti mahdollisuuksia, mutta samalla eriarvoisuus on kasvanut ja eri sosiaaliset ryhmät ja maakunnan eri osat eriytyvät toisistaan. Taatakseen hyvinvointia kaikille, tulee maakunnan sosiaalisen kehityksen olla yhtenäistä ja eheää. Tulevaisuudessa haluamme olla **Ehyt Pirkanmaa**.*

- Ehyt Pirkanmaa on varmistanut kaikkien olevan mukana yhteiskunnassa, ja erityishuomio on annettu nuorille. Oman elämän rakentamista tuetaan ja syrjäytymistä ehkäistään tarjoamalla monipuolista ja muokkautuvaa koulutusta kaikilla tasoilla, ja tukemalla työllistymistä kokeiluilla, ja saumattomalla koulutuksen ja työelämän yhteistyöllä. Yksi muotti ei sovi jokaiselle, minkä takia eri tarpeita palvellaan erilaisella koulutuksella ja palveluilla.
- Työn ja työpaikkojen murros on pakottanut myös kokeneempia ammattilaisia hankkimaan uusia taitoja tai pätevyksiä pysyäkseen mukana yhteiskunnassa. Tähän on reagoitu kehittämällä joustavampia opiskelumahdollisuuksia, jotka tekevät uudelleensuuntautumisen ja uusien taitojen hankkimisen helpoksi. Oppilaitosten, työelämän ja työllisyyspalveluiden yhteistyö takaavat jokaiselle iästä riippumatta tarvittavat taidot työelämää varten.
- Eheä kehitys ei ole tarkoittanut tasapäistämistä, eikä sama kehittämisen muotti sovi kaikille. Pirkanmaa tiedostaa missä asioissa pyritään suurempaan yhdenmukaisuuteen ja missä asioissa kannatetaan räätälöityjä välineitä ja omaleimaista kehittämistä.
- Koko maakunnan kasvusta huolimatta Pirkanmaan on täytynyt huomioida maakunnan eri osien eritahtista ja osin erisuuntaista kehitystä, joka on lisännyt maakunnan sisäistä eriarvoisuutta. Maakunnan yhtenäistä kehitystä on tuettu torjumalla polarisaatiota ja kehittämällä yhtenäistä palveluverkkoa, mikä kytkee myös pienempiä paikkakuntia osaksi Tampereen menestyviä verkostoja. Vastaavasti Tampereen seudun nopea kasvu on hallittu ja kaupunkialueesta on rakennettu sosiaalisesti eheää aluetta, joka ei ole haitallisella tavalla jakautunut.
- Pirkanmaa antaa asukkailleen tilaa innostua ja rakentaa omia ratkaisujaan elinympäristöjensä kehittämiseksi. Osallistumiseen kannustetaan ja julkiset tilat, palvelut ja instituutiot ovat avoimia alustoja, jotka tarjoavat mahdollisuuksia kehittää uusia ideoita ja yhteisöllisyyttä.
- Asukkaiden viihtyvyyttä ja aktiivisuutta ruokkivat kulttuuri, tapahtumat ja kaupunkien laajempi aineeton pääoma, eikä pirkanmaalaisten hyvinvointi perustu vain sosiaali- ja terveyspalveluihin. Elämysten mahdollisuus vetää ihmisiä vierailemaan ja asumaan Tampereella sekä muualla maakunnassa. Tampere tunnetaan kiinnostavana tapahtumien ja kulttuurin keskipisteenä.

Ehyt Pirkanmaa

Kehittämisen sisältöteemoja

Ilmiö	Sisällöt
Yhteistyötä ekosysteemeissä	<ul style="list-style-type: none">• Palveluiden ja vaikuttamismahdollisuuksien monikanavaisuus ja sujuvuus• Suunnitteluun osallistaminen, palvelumuotoilu• Hyvinvointi nousee yhteisöllisyydestä. Vapaaehtoisuuden voima ja hyödyntäminen• Työn muutos voimavaraksi – asenteiden muokkaus, varautuminen, ennakointi• Uudenlaiset palvelut ja yritykset <ul style="list-style-type: none">• Vertaistalouden nousu ja hyödyntäminen• Turvallisuus vetovoima- ja kilpailutekijänä• Palveluiden kokonaistason huomiointi maakuntaudistuksessa• Työn uudelleenjaon ohjaaminen• Työllistymisen ja rekryprosessien kytkeytyminen osaksi oppimisprosessia• Arvokas vanhuus ja hyvä hoito ekosysteemien kautta
Nuorten Pirkanmaa	<ul style="list-style-type: none">• Rajapintojen ylittäminen, yhteistyö ja kokeilut• Matalan byrokratian työllisyyskokeilut, tuki oman lahjakkuuden löytämiselle• Opiskelijoiden ja nuorten integrointi maakuntaan. Alumni-toiminta• Yhteisöjen luominen ja tukeminen• Syrjäytymisen ehkäisy, etsivä nuorisotyö• Palvelut, joilla tuetaan nuorten aktivoitumista <ul style="list-style-type: none">• Opiskelupaikkojen riittävyys• Uudenlaiset tavat tehdä työtä ja uria sekä sen ”virallistaminen”• Nuorten taitojen ja kyvykkyyksien kehittäminen tulevaisuuden työelämän tarpeisiin ja ominaisuuksiin• Kannustinloukkujen purku• Ehkäistään syrjäytymistä, yksikään ei tipu!• Perheitten tukeminen• Toimiva, matalankynnyksen palveluverkosto
Paikallista kasvua ja globaaleja suuntia	<ul style="list-style-type: none">• Työllisyydenhoidon uudet paikalliset mallit ja kokeilut• Monipuoliset palveluvaihtoehdot eri asukasryhmille• Mielekkään uudenlaisen työn tekemisen mahdollistaminen• Hyvinvoiva ihminen on luova, aktiivinen ja tuottava (back to basics)• Tampere3 –hanke ja toisen asteen kehittäminen <ul style="list-style-type: none">• Kansainvälistä työvoimaa lisää – Suomen kielen osaaminen ei saisi olla edellytys• Työttömien työkykykapasiteetin ylläpito (valmiuskoulutus ja muuntokoulutus)• Tuki ulkomaankielisille paikallisyhteisöille, osallistaminen kehittämiseen• Sirpaleisen kv-toimijoiden kentän kokoaminen

Välkky Pirkanmaa

”Hyödynnetään kasvua kestävästi ja kanavoidaan se hyvinvoinniksi”

*Maakunnan menestyksen edellytyksenä ovat kasvu ja kehitys. Kehitystä mahdollistavat ja ajavat teknologiset, sosiaaliset ja toiminnalliset innovaatiot, jotka syntyvät osaamisesta ja aktiivisesta vuorovaikutuksesta. Muuttuvassa maailmassa kilpaileminen pakottaa uudistumaan, mutta samalla myös luo lukemattomia uusia mahdollisuuksia uusille palveluille, tuotteille ja ratkaisuille. Tärkeitä eivät ole vain uudet ideat, vaan kyky ottaa näitä käyttöön sekä kiihdyttää ja hioa uusista ideoista menestystarinoita, jotka luovat taloudellista kasvua ja asukkaiden hyvinvointia. Fiksujen ratkaisujen luominen ei ole vain yrittäjien, tutkijoiden tai asiantuntijoiden erillisiä ponnistuksia, vaan yhteistyötä ja erilaisten osaamisten yhdistelemistä. Tulevaisuudessa haluamme olla **Välkky Pirkanmaa**, jossa luodaan, kiihdytetään ja otetaan käyttöön uusia ratkaisuja.*

- Välkky Pirkanmaa on panostanut osaamiseen, yrityksiin ja yhteistyöhön. Tampereen vahvaa korkeakoulu- ja yritysverkostoa on kehitetty tiiviimmäksi ja vahvemmaksi ekosysteemiksi, jossa tutkimus ja elinkeinoelämä tukevat toisiaan, ja julkinen sektori tukee molempien onnistumista.
- Yritystoiminnassa välkkyys näkyy panostuksena pieniin ja keskisuuriin kasvaviin yrityksiin. Nämä uutta osaamista hyödyntävät yritykset tuovat maakuntaan monialaisuutta ja muutosturvavuutta. Pienille ja kasvaville yrityksille on olemassa toimivat väylät kansainvälisille markkinoille, joita alueen veturiyritykset ovat avanneet. Erityistä huomiota on annettu osaamis pohjaisten yritysten synnyttämiselle ja hautomiselle, minkä ympärille on syntynyt elävä start-up –yritysten, kehittäjien ja rahoittajien verkosto.
- Uusi teknologia on otettu vakavasti ja tuotu osaksi arkipäivää. Pirkanmaalla älykkäät ratkaisut ovat integroitua suoraan maakunnan infrastruktuuriin, ja toimijat edistävät yhdessä niin robotiikan, tekoälyn kuin alustataloudenkin uusia sovellutuksia. TKI-toiminnassa eri toimijat ovat tunnistaneet yhteiset kehittämiskohteet, ja Pirkanmaa on yhdessä entistä selkeämmin profiloitunut ja erikoistunut valitsemillaan toimialoilla ja tutkimuksessa.
- Tampere on kansainvälisen tason keskus, johon ulkomaiset yritykset haluavat sijoittua ja johon ulkomaiset huippuosaajat voivat asettua. Osaajien ja yrityksen kansainvälisiä yhteyksien rakentamiseen ja ylläpitämiseen on valmiit toimintamallit. Pirkanmaalaisia kannustetaan rohkeasti lähtemään ulkomaille, koska heitä ei nähdä vain lähtijöinä, vaan tulevana palaajina ja kansainvälisinä kontakteina joita hyödynnetään.
- Koulutusta on kehitetty yhä monialaisemmaksi ja joustavammaksi, jotta yhteiskunnan osaamishaasteita osataan ratkaista monitieteisellä osaamisella ja tutkinnoilla. Turhia organisaatio- ja tieteenalarajoja on purettu, jotta oppilaat ja opiskelijat liikkuvat vapaammin osaamistarpeidensa mukaisesti.
- Eri alojen osaajien kohtaamiselle on luotu entistä vahvempia alustoja, jotka eivät vain mahdollista toimijoiden menestystä, vaan aktiivisesti luovat, hautovat ja kiihdyttävät ideoita menestystarinoiksi. Samoin yritystoiminnan kehittämiseen on otettu aiempaa aktiivisempi ote. Maakunnan yritysmaailmaa tukevat palvelut ovat viritetty ketjuksi, joka tukee yrityksiä perustamisvaiheessa, kasvussa ja kansainvälistymisessä.
- Välkkyys ei ole vain älykkäitä teknologioita ja innovaatioita, vaan ajattelumalli, jonka avulla on irtauduttu vanhoista toimiala- ja organisaatorajoista uusien ratkaisuiden kehittämiseen, olivat nämä sitten keksintöjä, tuotteita, toimintamalleja tai palveluita.

Välkky Pirkanmaa

Kehittämisen sisältöteemoja

Ilmiö

Sisällöt

Yhteistyötä ekosysteemeissä

- Teollisuuden äylyllistäminen digiratkaisujen ja robotiikan avulla. Käytännön toimeenpanon tuki
- TK-rahoituksen kohdentaminen
- Yhteiskehittäminen ja pysyvät foorumit erillISRatkaisujen sijaan. Kehitysalustat, allianssit, ekosysteemit, avoimet innovaatioalustat ym.
- Oppilaitosyhteistyö, yritysyritysyrityksen rakenteiden vahvistaminen ja vakiinnuttaminen

- Monialainen ja monitieteinen oppiminen ja opetus (esim. TRE3)
- Yhteistyökulttuurin kehittäminen
- Rajoittavan lainsäädännön purku läpileikkaavana keinona
- Kansainvälisyyden hyödyntäminen. Veturiyrityksiä toimimaan keulakuvina
- Kiertotalous, machine learning kehittämisalueina

Nuorten Pirkanmaa

- Henkilökohtaiset ja vaihtoehtoiset opintopolut kaikilla koulutusasteilla (erilaiset suuntautumis- ja näitä palvelevat kurssipolut)
- Koulutuksen yritysyritysyrityksen ja soveltavat opetusprojektit hyödyttää molempia
- Nuorten uudet harrastukset liiketoiminnan pohjana (esim. tubettaminen)
- Yrittäjäkoulutus ja kasvatus jo varhaisesta vaiheesta
- Toisen asteen koulutuksen varmistaminen ympäri maakuntaa

- Oppilaitosten yrittäjäyhteisöt innovoinnin ja kiihdyttämisen alustoina
- Projekti- ja muu työelämärelevantti koulutus ja työskentely oppilaitoksissa
- Välkkyys ei ole pelkkää formaalia koulutusta, vaan ajattelutapoja
- Lahjakkuuksien houkuttelu muualta ja ulkomailta
- Oikeiden ja toimiviksi havaittujen kehittämisalustojen jatkokehittäminen,

Paikallista kasvua ja globaaleja suuntia

- Uudistuva teollisuus ja uudet liiketoimintamallit, jakamistalouden alustat
- Välkky paikallinen kasvu aineettomalla pääomalla
- 3D, nano, palveluistaminen, elämystalous. IPR-talous ja sen kehittäminen
- Verkostoitumisen tukeminen
- Oppilaitosten kurssit ja verkostot paikallisen yritysyrityksen käyttöön

- Tutkimustulosten tuotteistaminen
- Tutkimuksen ja koulutuksen terävä profilointi
- Yrittäjyyteen kannustaminen, vertaismentorointi
- TKI-toiminta ja koulutuksen laatu
- Kasvualojen ja mahdollisuuksien ennakoiva tunnistaminen
- Kansainväliset yhteistyöverkostot, kansainvälinen työvoima, ja taitajien houkuttelu, kv-opiskelijoiden hyödyntäminen

Kestävä Pirkanmaa

”Ekosysteemimme mahdollistavat hyvinvoinnin ja kasvun kestävästi.”

*Hyvinvointi ja kasvu tuottavat vain lyhytaikaista iloa, elleivät ne ole kestäviä ja tasapainossa ympäristön kanssa. Ympäristön huomiointi ei ole vain ekologisuutta, vaan tasapainoista kasvua, hyvinvointia tukevia luontoympäristöjä, ja uusien puhtaiden ratkaisujen hyödyntämistä. Kantaaksemme globaalia vastuuta haluamme vähentää päästöjä ja kehittää toimintamalleja ja ratkaisuja, jotka auttavat meitä ja muita saavuttamaan kunnianhimoisetkin ympäristötavoitteet. Haluamme olla **Kestävä Pirkanmaa**, jossa luonto- ja rakennettu ympäristö ovat molemmat kestävyden perustana.*

- Kestävä Pirkanmaa käyttää perusinfrastruktuurissa ratkaisuja, jotka turvaavat puhdasta luontoa ja vähentävät päästöjä. Energia- ja liikennesektorit sekä jätehuolto ovat kokeilleet ja ottaneet käyttöön cleantech-ratkaisuja, ja auttaneet paikallisia toimijoita uusien ratkaisujen kehittämisessä. Näin julkinen sektori kantaa vastuuta ympäristötavoitteista ja tukee kansalaisten ja yritysten vastaavia tavoitteita.
- Kiertotaloudesta on tehty teollisuuden ja jätealan peruslähtökohta. Materiaalivirtoja hallitaan fiksusti, mikä on päästöjen vähenemisen lisäksi luonut kokonaan uutta yritystoimintaa. Julkisella sektorilla on ollut avain rooli uusien ratkaisujen tukijana ja tilaajana, mikä on jakanut yritysten riskejä sitoutua uusiin ratkaisuihin.
- Kuten edellä on todettu, yhä useammin kestävien ratkaisujen kiihdyttäjänä on julkinen sektori, joka luo tilaisuuksia yrityksille tuoda markkinoille ja viedä käytäntöön uusia ratkaisuja. Pirkanmaalla cleantechiin ja ympäristöteknologiaan panostetaan, eikä investointeja nähdä irrallisina, vaan ne ovat osa määrätietoista elinkeinopolitiikkaa, jonka avulla luodaan pirkanmaalaisia yritysten kansainvälisiä kasvutarinoita.
- Energiantuotannossa on otettu käyttöön hajautettuja ja vähähiilisiä vaihtoehtoja, jotka tuovat ympäristöstä huolehtimisen lähelle jokaista kansalaista. Ikääntyvää tuotantokapasiteettia on ennakoivasti korvattu uusilla ratkaisulla, jotta tärkeissä energiakysymyksissä ei jouduta hätiköimään, vaan Pirkanmaa noudattaa yhteistä pitkäjänteistä energiapolitiikkaa.
- Samoin maankäyttö auttaa asukkaita ja ryityksiä toimimaan ekologisesti ja ehkäisemään ylimääräisiä päästöjä ja kulutusta. Kestävä yhdyskuntarakenne tukee ekologista ja resurssiviisasta elämäntapaa ja tuotantoa, minkä vuoksi kestävyys on kantavia periaatteita kaavoituksessa.
- Kasvavalla Tampereen seudulla on tiedostettu luonnon rooli elinympäristöjen viihtyisyydessä. Nopeassakin kasvussa on huomioitu yhdyskuntarakenteen kestävyys, eikä viheralueille ole koskaan pitkän matka. Laajassa maakunnassa luontoa riittää, ja ympäristön monimuotoisuudesta ja arvokkaista luontoympäristöistä on pidetty kiinni.

Kestävä Pirkanmaa

Kehittämisen sisältöteemoja

Ilmiö		Sisällöt
Yhteistyötä ekosysteemeissä	<ul style="list-style-type: none">• Arvovalinnat tukemaan kehittämisen kärkiä, tietoisuuden lisääminen• Innovatiiviset julkiset hankinnat• Yritysten alihankintaketjut• Toimivat, toisiaan tukevat yritysekosysteemit• Biotalous• Vähähiilisyys ja uudet materiaalit	<ul style="list-style-type: none">• Kiertotalouden materiaalivirrat ja arvoketjut. Työkalujen parantaminen ja markkinapaikkojen synnyttäminen• Tavoitejohdettavaa, tärkeää asiaa, johon eri tahoja on sitoutettava• Uusiutuva energia kuluja säästävänä tuotekehityksen alueena – ”Clean automation”
Nuorten Pirkanmaa	<ul style="list-style-type: none">• Viihtyisä, kestävä ja monipuolinen asuinympäristö. Huomioitava kaavoituksessa.• Tapahtumat ja osallistuminen• Hyvinvoiva luonto• Mielekkäät asuinympäristöt	<ul style="list-style-type: none">• Lähiruoka ja kaupunkiviljely• Elämysmaakunta tiedostavalla nuorisolle ja vihreä elämäntapa (luontomatkailu)• Asenneilmapiiirin kehittäminen koulumaailmassa• Nuorisotyöllisyyden kohentaminen. Kesätyö- ja harjoittelupaikkoja riittävästi.
Paikallista kasvua ja globaaleja suuntia	<ul style="list-style-type: none">• Kiertotalous, cleantech, vähähiilisyys, uudet materiaalit, kestävä kehitys• Tuotannon muuntautumiskyky, luonnonvarojen tuotteistaminen ja jalostusarvon nosto• Pienempien paikkakuntien profiloituminen paikallisiin vahvuuksiin ja kytkeytyminen keskusseutuun• Tuotteistaminen ja markkinoinnin kyvykkyydet	<ul style="list-style-type: none">• Luonto- ja elämysmatkailu vetovoimatekijänä• Uusien palvelukonseptien luonti ja vetovoimatekijöiden kv-markkinointi• Mobiilit ja siirrettävät palvelut• Bioteknologiaan panostaminen: koulutuksen profiilialueeksi, elinkeinojen kehittämisohjelmiin• Älykäs kaupunki, ja näkökulman huomiointi aikaisessa suunnitteluvaiheessa

Saavutettava Pirkanmaa

” Välkysti saavutettavaksi”

*Toimiva infrastruktuuri, hallittu maankäyttö ja tasapainoinen logistinen kehitys ovat maakunnan kehittymisen perusedellytyksiä. Tarve hyvillä yhteyksillä on läpileikkaava ja perustana maakunnan kaikille tavoitekuville: oikeat ratkaisut tukevat maakunnan ehyttä, välkkyä ja kestävää tulevaisuutta. Kasvavassa maakunnassa on tärkeää ohjata väestön, elinkeinoelämän ja rakentamisen kasvua maakunnan yhteisiä tavoitteita palvelevalla tavalla. Haluamme olla **Saavutettava Pirkanmaa**, jossa ihmiset, yritykset ja palvelut saavuttavat toisensa vaivatta, ja saavutettavuus tukee ihmisten hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä.*

- Maakunnan sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus perustuu yhä enemmän tietoliikenneinfrastruktuurille ja sitä hyödyntäville digitaalisille palveluille. Digitaaliset palvelut muuttavat varsinkin palveluiden saavutettavuuden peruskysymyksiä, minkä vuoksi etä- ja digitaaliset palvelut ovat saavutettavuuden edistämässä samassa työkalupakissa infrastruktuurin kehittämisen kanssa. Parhaimmillaan Pirkanmaa on sekä Välkky että Saavutettavan, ja nämä tavoitteet tukevat toisiaan.
- Suurimmat ja tärkeimmät logistiset virrat perustuvat kansallisen ja kansainvälisen tason liikenneinfrastruktuuriin. Tämän vuoksi raide- ja lentoliikenne ovat merkittävimpiä kehittämiskohteita maakunnan kokonaislogistiikan kannalta. Saavutettava Pirkanmaa on panostanut aluetta palvelemaan suurlogistiikkaan, mikä vahvistaa alueen valtakunnallista ja kansainvälistä merkitystä.
- Kasvavana maakuntana maankäytön ja yhdyskuntarakenteen linjaukset ohjaavat Pirkanmaan sisäisiä vuorovaikutussuhteita. Ollakseen Ehyt Pirkanmaa, on maakunnan huomioitava maankäytössä sen sosiaaliset vaikutukset ja ehkäistävä ongelmien syntymistä hallitulla kaavoituksella ja maankäytöllä. Samoin esimerkiksi koulutuksen saavutettavuus ja sijoittuminen ohjaavat maakunnan tulevaa kehitystä, ja maakunnan eri puolilla tulisi olla tarpeita vastaavaa monipuolista eri asteiden koulutusta.
- Elinkeinoelämän ja ihmisten verkostot kukoistavat vain kun yhteiskunnan perusrakenteet tukevat näiden syntyä ja kasvua. Maakunnan kehittämisessä maankäytön kyky palvella verkostojen kasvua ja vuorovaikutusta on otettu lähtökohdaksi. Tämän ansiosta maakuntaan on syntynyt menestyviä ja toisistaan hyötyviä klustereita ja ekosysteemejä, joiden vuorovaikutusta ja laajentumista tuetaan aktiivisesti.
- Saavutettavuus ohjaa myös kohti Kestävää Pirkanmaata. Tiiviit yhdyskuntarakenteet, joukkoliikenne ja kestävyden huomiointi kaavoituksessa tukevat kaikki alueen kestävää kehitystä. Saavutettavan Pirkanmaan maankäytössä ei pohdita vain logistiikkaa, vaan ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyttä, sillä tehdyt ratkaisut vaikuttavat vuosikymmeniä. Hajautumista ehkäistään järkevällä maankäytöllä, mikä pitää ihmiset, työpaikat ja palvelut lähellä toisiaan.

Saavutettava Pirkanmaa

Kehittämisen sisältöteemoja

Ilmiö	Sisällöt
Yhteistyötä ekosysteemeissä	<ul style="list-style-type: none">• Aluekehitys ja lainsäädäntö tukemaan yhteistyötä• Alustamainen toimintatapa myös suunnitteluun• Maakunnan sijainti yhdessä institutionaalisen kapasiteetin kanssa merkittävä kilpailukykytekijä• Toimivat yhteydet – valokuituverkko ja tietoturvan varmistaminen• Matkailu- ja elämystalouden infrastruktuuri kotimaisille ja kv-asiakkaille <ul style="list-style-type: none">• Digitaalisuuden hyödyntäminen, esim. etätyö• Markkinointi ja tietoisuuden lisääminen alustoista ja mahdollisuuksista.• Kasautumisedut• Business- ja kampusalueiden vahvistaminen (kampusareena-malli ja avoimet monikäyttötilat)• Raitiovaunuverkon laajentaminen
Nuorten Pirkanmaa	<ul style="list-style-type: none">• Julkisen liikenteen kehittäminen – etäisyyshaittojen minimointi• Saavutettava koulutus ja työpaikat nuorille ympäri maakuntaa• Toisen asteen koulutusta ei tule keskittää, vaan tukea ympäri maakuntaa• Toimiva palveluverkko <ul style="list-style-type: none">• Liikenne palveluna ja digitaalisten ratkaisujen huomioiminen• Asumisen hintataso pidettävä maltillisena – riittävä kaavoitus ja opiskelija/vuokra-asunnot• Kohdistettu markkinointi nuorille• Harrastusmahdollisuudet• Monipuoliset asuin-, työ ja luonnonympäristöt
Paikallista kasvua ja globaaleja suuntia	<ul style="list-style-type: none">• Lentoliikenteen kehittäminen. Uusi terminaali, julkisen liikenteen yhteydet, valtakunnallinen edunvalvonta• Liikenteen, rakentamisen, asumisen ja innovaatioiden tuotteistaminen• Kasvukäytävään panostaminen <ul style="list-style-type: none">• Maakuntauudistuksen hyödyntäminen kokonaisnäkömyksen saavuttamisessa• Elinkeinoelämän toimintaedellytys• Tietoliikenneverkot• Alueiden profiloituminen ja sen hyödyntäminen• Kolmas raide pääradalle• Sujuva liikenne reuna-alueilla